

21.04.2008 _ Артем Захарченко, ЕП

Бюджетні гроші ніде подіти?

Якщо раніше уряд захищав показник інфляції на рівні 9,6%, то зараз, за деякими даними, на його розгляд винесуть 14,6%. Світовий банк дає значення 17,2%, та й то припускає його виконання тільки без перегляду видаткової частини бюджету. А експерти Міжнародного центру перспективних досліджень, очевидно, враховуючи цей політичний фактор, погіршили прогноз інфляції до 19,5%.



Цього тижня Кабінет Міністрів пообіцяв внести на розгляд Верховної Ради зміни до Державного бюджету. Зміни - вже зовсім не ті, що очікувались у грудні 2007-го, коли Бюджет-2008 затверджувався. На той час передбачали, що до 1 березня 2008-го уряд зможе запропонувати збільшити видатки із двох-трьох десятків програм на загальну суму 4,28 мільярда гривень.

У березні президент Віктор Ющенко запевняв, що без зміни дефіциту бюджету можна виділити додатково 15-16 мільярдів гривень, із яких 12 мільярдів переотримав центральний бюджет і 3 - місцеві. Затверджений урядом 13 лютого, номінальний ВВП збільшено (порівняно із закладеним у бюджеті) на 31,8 млрд грн, що, за оцінками Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень, дає підстави очікувати збільшення доходів на суму від 20,5 млрд грн.

Призупинення Ющенком приватизації кількох великих підприємств створило ризик недоотримання бюджетом майже восьми мільярдів гривень. Але наведені суми цілком перекривають цю нестачу. Зокрема, за даними бюджетного комітету, багато місцевих бюджетів перевиконано на 20-25%, дедалі більше зростають надходження від митниці.

Отож, які суми назве Юлія Тимошенко зараз, - не відомо. Їх озвучать тільки після того, як Кабмін затвердить нові прогнозні макропоказники. Зокрема - інфляцію, яка до кінця року ще сильніше зросте внаслідок збільшення соціальних виплат.

Прогнози інфляції від різних установ дуже відрізняються між собою. Кабінет Міністрів поки що відклав макропрогнози через уточнення Держкомстатом деяких базових показників 2007 року, пояснив міністр фінансів Віктор Пинзеник. Якщо раніше уряд захищав із гідною Шуфрича переконаністю число 9,6%, то зараз, за деякими даними, на його розгляд винесуть 14,6%. Світовий банк дає значення 17,2%, та й то припускає його виконання тільки без перегляду видаткової частини бюджету. А експерти Міжнародного центру перспективних досліджень, очевидно, враховуючи цей політичний фактор, погіршили прогноз інфляції до 19,5%.

Скільки з цих грошей піде на розвиток

Судячи із заяв політичних сил, жодна з них не готова відмовитися від перегляду бюджету. Чи можна змінити його так, щоб наслідки для споживчих цін були мінімальними? Більшість експертів погоджуються, що можна - якщо спрямувати кошти не на соціальні виплати, а в інвестиційні проекти. Експерти Інституту бюджету коментують, що, оскільки інфляційний ефект не виникає та не зникає миттєво, вплив видаткової політики можливо розглядати лише в середньостроковій перспективі.

Одним із основних його чинників в Україні є наявність структурних диспропорцій. Отже, інвестиційні видатки, спрямовані на стимулювання структурних зрушень, матимуть у середньостроковій перспективі антиінфляційний ефект. До таких видатків аналітики інституту відносять, зокрема, впровадження енергозбережних технологій та модернізацію агропромислового комплексу. Це дозволить уповільнити інфляцію за рахунок зниження собівартості та енергоємності вітчизняної продукції.

З ними погоджується голова підкомітету з питань видатків Державного бюджету Павло Жебрівський (фракція "Наша Україна - Народна Самооборона"). Адже сьогодні стан світових продовольчих ринків сприяє тому, щоб Україна, посиливши свої виробничі потужності, була на них впливовим гравцем. За словами депутата, наша держава могла би створити разом із Канадою та Австралією хлібний ОПЕК. Так само потрібне фінансування тваринницької галузі.

Друга стаття, на яку депутат радить спрямувати гроші, в першу чергу від приватизації, - це реформи житлово-комунального господарства. Крім того, фінансування потребує Міністерство оборони, а закупівля озброєнь не вплине на споживчий ринок. Депутат радить також закуповувати обладнання для медицини та будувати лікарні. Аналітики ж Інституту бюджету запевняють: підвищення конкурентоспроможності національної економіки потребує інвестування в модернізацію системи підготовки професійно-технічних кадрів.

На зростання інфляції вплине щомісячне подорожчання газу, яке пропонує уряд. По-друге, незважаючи на очікуваний урожай, зовнішній ринок стимулюватиме вивіз зерна. Тому, за словами Жебрівського, пряма дотація - не на гектар, а на здану тонну зерна, на зданий кілограм м'яса - збільшить державні закупівлі, а накопичений резерв дозволить регулювати ціну. У той же час, Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень застерігає, що видатки бюджету на реформування економіки мають надаватися не у вигляді прямої підтримки, а лише у формі кредитів на часткове або повне відшкодування відсотків за користування кредитами, наданими фінансовими установами.

Проте, на думку Жебрівського, на всі ці "правильні" рішення, скоріш за все, коштів виділять достатньо мало. А більшість - до 80% - Кабмін запропонує спрямувати на соціальні виплати, а отже - на розкрутку інфляції. Ще трохи виділять, можливо, Міністерству оборони. Депутат запевняє, що його політична сила відстоює зменшення соціальної складової хоча б до 60%.

"Усе ж залежить від пропорцій, у цьому вся суть!" - запевняє член бюджетного комітету. За його словами, не збільшувати соцвиплат не можна, тому що, у зв'язку з інфляцією, збільшується прожитковий мінімум. І у відповідність із цим треба привести виплати. За його словами, у НУ-НС і Партії регіонів - ліберальніше бачення бюджетної політики, воно збігається значною мірою. І його фракція пропонуватиме у Верховній Раді викладений вище сценарій.

Водночас, депутат думає, що ПР не буде голосувати за бюджет, тому що опозиційна сила не має на це морального права. Щоправда, аналітики Інституту бюджету стверджують, що дістають вельми обмежену інформацію стосовно конкретних пропозицій політичних сил. І підвищення прозорості бюджетного процесу вважають у край актуальним.